

Komplementarne i alternatywne metody leczenia - stanowisko CPME

Stały Komitet Lekarzy Europejskich (CPME) podjął w dniu 23 maja br. stanowisko w sprawie komplementarnych i alternatywnych metod leczenia (complementary and alternative medicine - CAM). Tym samym, po ponad 2 latach prac, z dużym udziałem delegacji polskiej udało się uchwalić (zdecydowaną większością głosów), bardzo ważne stanowisko potwierdzające słuszność długoletnich działań i stanowisk polskiego samorządu lekarskiego.

Stanowisko, którego pełna treść znajduje się poniżej, zawiera kilka ważnych stwierdzeń:

- praktyki komplementarne i alternatywne (CAM) nie są medycyną (także szkolenia w tym zakresie nie są szkoleniami z zakresu medycyny);
- wszędzie tam, gdzie praktyki CAM są stosowane, lekarze muszą informować pacjentów o ich charakterze i zagrożeniach, które są z nimi związane;
- informowanie (a tam, gdzie trzeba także ostrzeganie i ograniczanie możliwości świadczenia szkodliwych usług) o charakterze CAM jest także obowiązkiem państwa;
- niektóre szczególnie wrażliwe grupy pacjentów powinny być szczególnie chronione przed niebezpieczeństwami stosowania praktyk CAM;
- ponieważ każda metoda leczenia wywołuje jakiś efekt placebo, także praktyki CAM go wywołują – nie ma jednak dowodów, aby posiadały one jakąkolwiek skuteczność ponad to;
- środki publiczne powinny być kierowane wyłącznie na finansowanie świadczeń, które posiadają udowodnioną skuteczność i bezpieczeństwo.

STANOWISKO STAŁEGO KOMITETU LEKARZY EUROPEJSKICH (CPME)

z dnia 23 maja 2015 r.

w sprawie komplementarnych i alternatywnych metod leczenia (complementary and alternative medicine - CAM)

Rozwój współczesnej medycyny począwszy od XX wieku umożliwia pacjentom korzystanie ze skutecznych metod leczenia opartych dowodach dostarczonych przez badania medyczne, prowadzone według powszechnie akceptowanych metod naukowych. Pomimo to, wielu pacjentów

szuka opieki oferowanej przez dostawców tradycyjnych, alternatywnych i komplementarnych praktyk i środków.

Każde postępowanie lecznicze wywołuje efekt placebo. Dlatego także i CAM, gdzie nie używa się skutecznych leków, a za stosowanymi procedurami nie stoją dowody naukowe skuteczności, może wywoływać taki efekt.

Lekarze, spotykając pacjentów stosujących lub poszukujących możliwości stosowania produktów innych niż ustalone lub tradycyjnych, komplementarnych i alternatywnych praktyk, powinni zawsze poinformować ich o możliwości leczenia, które zapewnia najlepsze wyniki kliniczne, oraz zagrożeń związanych z korzystaniem z tych praktyk.

Chociaż opieka medyczna w krajach członkowskich UE jest zapewniona w ramach ustawowych regulacji dotyczących fachowych pracowników służby zdrowia, leków, wyrobów medycznych i produktów dotyczących ochrony zdrowia, to w wielu państwach członkowskich UE duża część tradycyjnych, komplementarnych i alternatywnych praktyk oraz produktów nie podlega żadnej regulacji i może stanowić znaczące ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa pacjentów. Stosujący praktyki alternatywne oraz reklamodawcy produktów alternatywnych często twierdzą, nie mając na to naukowych lub medycznych dowodów, że są w stanie wyleczyć określone choroby. Pacjenci mogą być zachęceni do korzystania z tradycyjnych, komplementarnych i alternatywnych rozwiązań zamiast leczenia, co może prowadzić do opóźnienia właściwego rozpoznania lekarskiego zgodnego z nauką medyczną, w konsekwencji skutkować pogorszeniem stanu ich zdrowia, a w niektórych przypadkach doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Niezbędne jest podejmowanie środków prawnych, aby powstrzymać dostawców alternatywnych praktyk i terapii przed podejmowaniem nieuzasadnionych obietnic i stosowaniem reklamy wprowadzającej w błąd. Pacjenci i obywatele powinni być aktywnie ostrzegani o możliwych negatywnych skutkach zaprzestania zabiegów medycznych zaleconych przez lekarzy i zastępowania ich innymi metodami, których skuteczności nie potwierdza nauka i praktyka medyczna. Ponadto, pacjenci powinni być uświadamiani, że wszelkie opóźnienia w podjęciu opieki lekarskiej wynikające z zastępowania jej alternatywnymi praktykami, w dłuższym okresie może prowadzić do gorszych wyników leczenia.

CPME jest organizacją, która ma na celu zagwarantowanie najwyższych standardów praktyki medycznej i promowanie najwyższej jakości opieki medycznej i bezpieczeństwa pacjentów. Ponieważ komplementarne terapie i produkty są nadal stosowane, CPME jest zdania, że:

- * Każdy pacjent zasługuje na jak najlepsze leczenie oparte na dowodach naukowych.
- * Wszystkie stosowane metody leczenia muszą być ciągle poddawane ponownym ocenom skuteczności i bezpieczeństwa. Wszystkie nowe metody diagnostyczne i terapeutyczne powinny być badane zgodnie z metodami naukowymi i w zgodzie z zasadami etycznymi (takimi jak Deklaracja Helsińska).
- * Pacjenci, którzy informują swoich lekarzy, że poszukują alternatyw dla naukowej medycyny, muszą otrzymać obiektywną informację na temat charakteru tych metod. Lekarze powinni być świadomi, że niektóre grupy pacjentów, tacy jak chorzy na raka, z chorobami psychicznymi lub ciężkimi chorobami przewlekłymi oraz dzieci, są szczególnie narażone na ryzyko związane z praktykami alternatywnymi. W takich przypadkach lekarz powinien pacjentów korzystających z praktyk CAM obok ich dotychczasowego leczenia poinformować o ich szczególnej sytuacji.
- * Lekarze sięgając po jakiegokolwiek praktyki lub metody powinni zawsze upewniać się co do ich podstaw i dowodów naukowych.
- * Opinia publiczna powinna być informowana, że tradycyjne, alternatywne i komplementarne praktyki nie są specjalnością w ramach medycyny i dlatego formy certyfikowanych szkoleń w tych dziedzinach nie stanowią szkolenia specjalistycznego.

CPME jest poważnie zaniepokojony powszechnym brakiem regulacji prawnych zabezpieczających pacjentów, którzy decydują się szukać tradycyjnych, alternatywnych lub komplementarnych metod leczenia. W tym kontekście CPME jest zdania, że:

- * UE powinna nalegać, aby poszczególne państwa członkowskie ustanowiły bardziej rygorystyczne przepisy ochrony pacjentów leczonych tradycyjnymi, komplementarnymi i alternatywnymi praktykami prowadzonych przez różnych dostawców takich usług. Powinien istnieć mechanizm

zabraniać lub znacznego ograniczania stosowania konkretnych metod komplementarnych lub alternatywnych w celu ochrony zdrowia publicznego, gdy okażą się one szkodliwe.

Unijni i krajowi legislatorzy w ramach swoich kompetencji powinni upewnić się, czy zaufanie pacjentów i obywateli nie jest nadużywane poprzez dopuszczenie do wprowadzającego w błąd informowania dotyczącego skuteczności leczenia konwencjonalnego oraz metod komplementarnych i alternatywnych.

* Z publicznych środków przeznaczonych na opiekę zdrowotną powinno się finansować jedynie metody leczenia o udowodnionej skuteczności i bezpieczeństwie.

